

Aan: Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Ingediend via internetconsultatie

9 december 2019

Betreft: reactie op internetconsultatie Wetsvoorstel Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Naar aanleiding van de conceptwet, memorie van toelichting en IAK, de onderstaande opmerkingen. Een aantal van deze aspecten is gekoppeld, zodat deze reactie als een geheel beschouwd dient te worden.

Fiscale behandeling van bedrag ineens

De in het wetsvoorstel gestelde formulering leidt veelal tot belasting over het bedrag ineens in een hogere belastingschijf dan indien de waarde ervan jaarlijks uitgekeerd wordt als pensioen. Uitzonderingen hierop zijn bij een aanzienlijk verschil in inkomen voor en na pensionering, of voor personen die zowel voor als na pensionering inkomen in de hoogste belastingschijf hebben.

Echter, in de financiële planning en informatieverstrekking richting de deelnemer altijd uitgegaan wordt – en in het verleden uitgegaan is – van de veronderstelling dat het hoogste belastingtarief voor de deelnemer daalt na pensionering wegens de daling van het inkomen. Deze aanname wordt ook verondersteld bij de bepaling van de maximale opbouwpercentages dan wel maximale premies.

In een groot aantal landen hebben deelnemers de mogelijkheid een substantieel deel van het pensioen als bedrag ineens op te nemen rond de pensioendatum, vaak tegen een fiscaal nultarief. Deze ruimte zien wij terug met name in Angelsaksische landen zoals de VS (voor wat betreft beschikbare premiereregelingen), het Verenigd Koninkrijk, Australië, Nieuw Zeeland, België en Zuid Afrika. Slechts in de VS gelden hierbij voorwaarden voor wat betreft de aanwending van dit fiscaal gefaciliteerde bedrag ineens.

Het valt aan te bevelen dit beperkt bedrag ineens tegen een nultarief dan wel een laag tarief te belastingen. Zodoende wordt de aantrekkelijkheid van het pensioenstelsel als geheel verhoogd en de achterstand tot de fiscale aantrekkelijkheid van pensioenstelsels in andere landen beperkt.

Feitelijke datum van het bedrag ineens:

Het wetsvoorstel gaat uit van een eenmalige uitkering op de feitelijke pensioendatum, dus in het jaar waarin verwacht kan worden dat de deelnemer voor het laatst in de voor hem of haar hoogste belastingschijf valt.

Hiermee wordt voor deelnemers in collectieve pensioenregelingen weinig flexibiliteit geboden om het moment waarop de eenmalige uitkering valt vanuit fiscaal perspectief gunstig in te richten.

Rationeel bezien leidt de combinatie van de fiscale behandeling en de uitkeringsdatum van een eenmalig bedrag conform het wetsvoorstel er dus toe dat weinig personen in gemiddelde gezondheid onder normale omstandigheden hier voordeel aan zouden kunnen hebben.

Voor zo ver een bedrag ineens alsnog volledig belast wordt, valt aan te bevelen de deelnemer enige flexibiliteit te bieden bij de bepaling van de feitelijke uitkeringsdatum. De deelnemer zou bijvoorbeeld ten minste 3 maanden voor de pensioendatum kunnen aangeven dat de uitkering op een bepaald moment tot 12 maanden na de pensioendatum uitgekeerd moet worden. De deelnemer verkrijgt hiermee enige flexibiliteit om het eenmalig bedrag tijdens het eerstvolgende fiscale jaar uit te laten keren om daarmee een hoger netto bedrag hieraan over te houden. Uitvoeringstechnisch zou dit niet tot enorme aanvullende complexiteit hoeven te leiden.

Autoselectie:

Met name deelnemers in slechte en vooral zeer slechte gezondheid vlak voor de pensioendatum zouden wellicht geneigd zijn om alsnog voor een bedrag ineens te kiezen. Dit, wegens de lagere levensverwachting relatief tot andere personen van dezelfde leeftijd.

De effecten van de fiscale behandeling conform het wetsvoorstel zoals hierboven uiteengezet zou in deze gevallen van secundaire belang kunnen zijn.

De contante waarde factoren voor de vaststelling van een bedrag ineens zouden rekening moeten houden met deze te verwachte selectie. Dit, om de solidariteit binnen pensioenfondsen te behouden.

In combinatie met de fiscale behandeling conform het wetsvoorstel zoals die er thans uitziet zou de gemiddelde deelnemer na belasting aanzienlijk minder aan het bedrag ineens over kunnen houden dan het pensioen dat hiervoor ingeleverd wordt.

Beschikbare premiereregelingen:

Voor deelnemers in beschikbare premiereregeling, pensioensparen of lijfrente met een eindkapitaal zou de eenmalige uitkering vastgesteld moeten worden als maximaal 10% van het pensioenvermogen dan wel het kapitaal. Voor deze deelnemers zou een andere uitkomst wegens verschillen tussen de berekeningswijze van de uitkering en de contante waarde van een deel ervan niet goed te verklaren zijn.

Voorstel is in de conceptwet deze methodiek expliciet te omschrijven om duidelijkheid hierin te verstrekken.

Voor deze deelnemers wordt hiermee de buffers in hun opgebouwde (pensioen)kapitaal betrokken bij de vaststelling van een eventuele eenmalige uitkering, terwijl dit conform het wetsvoorstel voor deelnemers in aansprakenregelingen niet het geval is.

Aandeel pensioenbuffers:

Deelnemers zouden in tijden van onderdekking niet gekort worden voor de negatieve buffers in de vaststelling van eenmalige uitkeringen. Navenant ontvangen deelnemers in gunstige tijden geen deel van de positieve buffer en daarmee het gemis aan te verwachten toekomstige toeslagen.

Hiermee wordt procyclisch gedrag door deelnemers – naar verwachting onbedoeld – aangemoedigd. Onduidelijk is of de analyse door de Pensioenfederatie genoegzaam hiermee rekening heeft gehouden.

Het pensioenakkoord gaat uit van een toenemende mate van verantwoordelijkheid en betrokkenheid van deelnemers in de eigen pensioenopbouw alsmede aanspraken die in grotere mate dan tot nu toe fluctueren op basis van markttrends en de financiële positie van pensioenfondsen. Het niet betrekken van de vermogenspositie van het pensioenfonds bij de vaststelling van een bedrag ineens strookt niet met de richting van deze ontwikkeling.

De dekkingsgraad van pensioenfondsen wordt per maand zo niet vaker ingeschat. Het betrekken hiervan in de vaststelling van uiteindelijke eenmalige uitkeringen zou wellicht slechts beperkte complexiteit teweegbrengen.

Voorstel is de (geschatte) dekkingsgraad van het pensioenfonds alsnog te betrekken van de vaststelling van een bedrag ineens.

Nabestaandenpensioen:

Het wetsvoorstel voorziet in een eenmalige uitkering met betrekking tot het ouderdompensioen, inclusief een daaraan gerelateerde nabestaandenpensioen. Onduidelijk is hoe omgegaan moet worden met een nabestaandenpensioen die apart vastgesteld wordt. Mijn voorstel is dat dit pensioen ook betrokken kan worden bij de vaststelling van het bedrag ineens, mits de partner hiertoe instemt.

In het geval van ingegane ouderdompensioenen, zou de nabestaande niet ook het recht moeten hebben om te kiezen voor een bedrag ineens op moment dat een deelnemer overlijdt indien bij ingang van het ouderdompensioen geen eenmalige uitkering heeft plaatsgevonden?

Recent gepensioneerden:

Onduidelijk is of de bepalingen van het wetsvoorstel voor wat betreft bedrag ineens slechts gelden voor deelnemers die met pensioen gaan nadat het voorstel in werking treedt, of dat dit mogelijk geldt voor alle deelnemers in pensioenregelingen, lijfrenteverzekeringen e.d. vanaf de datum van het pensioenakkoord. In het eerste geval zou een overgangsregeling overwogen kunnen worden om mogelijke onverhoopte gevolgen over de tussenliggende periode te verhelpen.

Combinatie met hoog / laag:

Het is onduidelijk waarom een uitkering ineens in combinatie met een hoog / laag pensioen niet alsnog toegestaan zou mogen worden. Indien het laagpensioen ten minste 75% bedraagt van het hoogpensioen indien geen eenmalige uitkering zou hebben plaatsgevonden, behoudt de deelnemer een pensioeninkomen die als voldoende beschouwd kan worden relatief tot de opgebouwde aanspraken.

Anders gezegd, waarom zouden de fictieve combinaties

100 (hoog) en 75 (laag), of
180 (bedrag ineens) en 80 (levenslang)

wel mogen, terwijl de combinatie

180 (bedrag ineens), 85 (hoog) en 75 (laag)

wettelijk uitgesloten wordt?

Aanvullend pensioensparen:

Verlofsparen om eerder met pensioen te kunnen gaan kan er toe leiden dat werknemers niet genoeg verlof nemen om volledig gezond en inzetbaar te blijven. Het risico hierbij is naar verwachting groter voor oudere werknemers die wellicht meer vakantie nodig hebben maar in toenemende mate verlofdagen zouden willen sparen naar mate de pensioenleeftijd nadert. Het handhaven van de wettelijk bepaalde minimum vakantienorm is hierin wellicht niet voldoende, vooral niet in beroepen met hoge fysieke of stresseseisen.

Het valt aan te bevelen ruimte te creëren in de tweede of derde pijler om langdurig aanvullende voorzieningen op te bouwen voor mogelijke vervroegde pensionering, eventueel per beroepsgroep door sociale partners nader in te vullen.

Met vriendelijke groet,

Adrian Putters
Actuaris AG
Deelnemer Kring van Pensioenspecialisten